

MEMÒRIA DE LA PROFESSIÓ

Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Entrevista al doctor Josep Laporte i Salas feta al seu despatx de l'Institut d'Estudis Catalans, carrer del Carme 47, el dia 19 de gener de 2005, pel doctor Lluís Daufí.

(Esbós biogràfic, portada)

El nostre company Josep Laporte (Reus, 1922 - Barcelona, 2005), segons els papers que deixen constància de les brillants fites de la seva vida, fou doctor en Medicina. Molt jove és dedicà a la docència: accedí primer a la plaça de professor adjunt de Farmacologia a la Universitat de Barcelona (1960-1968), i després se n'anà de catedràtic a Cadis, també a València i, finalment, tornà a casa quan es fundà la Universitat Autònoma de Barcelona, de la qual fou catedràtic de Farmacologia Clínica, i a viat accedí a rector (1976-1980). S'especialitzà en les drogues i els efectes indesitjables dels medicaments. Presidí l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears (1970-1974). Fou conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya (1980-1988) i d'Ensenyament (1988-1992), i comissionat per a Universitats i Recerca (1992-1995). Des del 1993 fins al 2002 fou president de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i també del Patronat de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau. Des del 2002 fins al seu decés el 2005 presidí l'Institut d'Estudis Catalans.

Com saps, aquesta entrevista té com a objecte recollir records de la teva vida professional. Però hi ha aspectes personals inevitables, com ara els teus orígens familiars. Tinc entès que ets de Reus.

Sí, en efecte, jo vaig néixer a Reus. El 18 de març de 1922 i, evidentment, tinc uns records d'infància, tot i que ja fa molts anys, des d'aleshores. Jo era un nen, un nen feble molt enganxat a les faldilles de la meva mare. Recordo que em van porta a una escola religiosa, que en dèiem *els Padres*, que eren els Fills de la Sagrada Família, fundats pel pare Manyanet. En tinc un bon record,

bastant bon record. No tinc cap mena d'antecedents mèdics efectius a la família. Només un germà de la meua mare va estudiar medicina, però no va arribar mai a ser metge. Va morir tuberculós durant la guerra civil.

Jo, a qui recordo, encara ara amb molta complaença, és el metge de casa. Es deia Roig. Li dèiem “el metge Roig”, no el doctor, no, sinó “el metge Roig”.

Sí, aquest tractament era molt comú en terres tarragonines. Jo recordo que en la meua Tortosa nadiua el modest facultatiu familiar que ens visitava era “lo metge Matheu” i els cirurgians més prestigiosos, que eren dos germans amb un nom propi molt peculiar, se'ls deia “lo metge Primitivo Sabaté” i “lo metge Secundino Sabaté”. La seva imatge no és aliena a la meua vocació per la medicina.

Bé, com et deia el metge Roig era un home evidentment ja gran, amb el cabell blanc i el que recordo exactament és que quan jo estava malalt del que fos, d'una grip, d'un mal de panxa, etc., i em trobava molt malament, el veia entrar a ell a l'habitació i ja em passaven la meitat dels mals. Psicoteràpia dels metges, però ho vaig experimentar i era molt, molt divertit.

Bé, vaig anar després a l'institut, a Reus, naturalment, i l'any 1934 el meu pare, per motius laborals, es va traslladar a Barcelona, quan jo encara feia Batxillerat. Al Batxillerat vaig passar de l'Institut de Reus, a l'Institut Tècnic Eulàlia de Barcelona, que era d'una família de Reus, coneguda del meu pare. Era una de les escoles que tenia més anomenada en aquella època.

Crec que aquesta escola seguia la doctrina de Montessori

Sí. En aquella època era el més modern que hi havia, quant a ensenyament. I, naturalment, en tinc un record excel·lent. Llavors va venir ja la guerra civil.

Quin curs estaves fent?

Jo havia acabat cinquè de Batxillerat; quan va començar la guerra civil, tenia catorze anys.

I aleshores esclatà la guerra civil...

Bé, i amb això de la guerra civil..., això sí que va transtornar tots els plans meus i de la família. És una mica complicat i llarg d'explicar, i potser aquí no interessa

massa. Jo me'n recordo perfectament, primer, quan encara érem a Reus, recordo com a fet històric important la proclamació de la República. Caiguda la dictadura de Primo de Rivera, encara en tinc un cert esment, va venir a la dictadura, del govern del general Berenguer, que li dèiem "la dictablanda", i després es van fer unes eleccions que van funcionar molt bé i van conduir a la proclamació de la República, sense sang i sense por. Però amb molta manipulació externa, i em dol dir que a Reus el meu pare vivia, bé, el meu pare i la meva família, al primer pis de l'edifici d'un banc, el Banc de Reus, que era del Banc de Catalunya i del qual n'era l'administrador. I recordo, tal com si fos ara, la manifestació que va passar per davant, amb tot de banderes, i com van canviar les banderes del balcó. Com que era un edifici, i em sembla que oficial, d'una bandera espanyola van fer una bandera catalana, tallant tires de tela groga i vermella i recomponent-les degudament. Va ser un fet estrany.

Però aleshores, afortunadament, no va passar res. Sí que va passar, per la família, un fet que ens va afectar seriosament: el Banc de Catalunya va fer fallida el juliol del 31, pocs mesos després de la instauració de la República. El Banc de Catalunya dels germans Recasens, que no estaven en bones relacions amb Indalecio Prieto, el líder socialista, i el banc se'n va anar avall. I de resultes d'això, i per això ho explico, vam venir de Barcelona l'any 1934, quan al meu pare el van fer gerent d'una empresa de Barcelona, era la Casa Gasull, *Establecimientos Gasull, SA*, que comercialitzava olis, sabons i fruits secs. El meu pare es posà a treballar a Barcelona i tots nosaltres vivíem amb ell. El meu pare era un home molt catalanista, no estava afiliat a cap partit polític, però generalment votava La Lliga i a mi, des de molt jovenet, em va ensenyar quina era la nostra bandera i quina era la de l'estanc. Ara, quan va esclatar la guerra, vam patir de debò. El meu pare, que tenia aquests antecedents, aviat es va desenganyar del que podia passar aquí. S'ha dit moltes vegades, potser no prou, que aquí la guerra, sobretot al començament, va ser una anarquia pura durant un quant temps i els Comitès Antifeixistes de la FAI i companyia mataven a tort i a dret, cremaven esglésies, regiraven les cases particulars per veure si tenies alguna imatge religiosa... jo, almenys, en tinc molt mal record de tot això.

El meu pare, que era un home sense cap mena de dubtes catalanista, no estava d'acord amb aquestes coses, com no hi estava pas tanta gent. I ell escoltava la ràdio, Ràdio Sevilla, que utilitzava un dels generals insurrectes, Queipo del Llano es deia, per difondre unes pintoresques proclames dirigides als qui estaven a la zona republicana.

Arran d'això, al meu pare no el van matar de miracle, perquè un republicà el va trobar i el va agafar i se'l volia endur cap a Reus, on no hi hagués arribat.

Afortunadament això va passar a l'encreuament de la Diagonal amb Rambla de Catalunya, on ara hi ha la Diputació i aleshores hi havia un convent de monges i gràcies als Mossos d'Esquadra que hi havia es va evitar que se l'emportessin.

De tota manera, ell, aquí, naturalment, va seguir treballant, a la mateixa empresa, que va ser col·lectivitzada. No el van treure. Els treballadors el van fer director de l'empresa. I jo encara me'n recordo que, amb motiu de preparar un viatge seu, per qüestions d'una venda d'oli a França, jo el vaig acompanyar, perquè aleshores no hi havia escola i el meu pare, perquè no perdés el temps, em va fer anar a treballar amb ell. La fàbrica la tenien al carrer de València amb un despatx al carrer de Claris cantonada Consell de Cent. I un dia em va dir, vaig a veure el Comorera, "vols venir?" En Joan Comorera era el conseller, crec recordar, d'Economia, i tenia l'oficina a l'edifici de La Pedrera.

Al cap de poc, el meu pare se'n va anar a França, en certa manera, en missió oficial, però el que sol passar, doncs, allà el van detenir. Haig d'explicar, per què: el meu pare tenia doble nacionalitat, francesa i espanyola. El meu avi, el pare del meu pare, era un català, diríem ara, de la Catalunya Nord. Nascut en un poblet que es diu Cerdinyà, que és molt a prop de Prada de Conflent i s'havia establert a Reus, on havia posat un hotel. S'havia casat allà i va tenir el meu pare. Però l'avi, a qui jo no havia conegut perquè va morir abans que jo nasqués, va inscriure el meu pare al Consolat francès de Tarragona. O sigui, que el meu pare va gaudir de doble nacionalitat en uns moments en què això no era res, ni bo ni dolent, però en el moment que va ser a França, sembla que algú, tot i que anava amb passaport espanyol, el va denunciar com a francès que no havia fet el servei militar. El van detenir, li van fer un judici i el van condemnar a fer el servei militar d'aquella època quan tenia ja quaranta i tants anys. Això era l'any 37 i ell havia nascut l'any 92, o sigui que en tenia quaranta-cinc.

Bé, aleshores es va haver de quedar allà un temps, que si no eren dos anys, era un any i mig. Ell, afortunadament, coneixia bé el francès, se'n sortia bé; era un administrador d'ofici, de tota la vida, i treballant allà van estar molt contents. Al cap de poc van venir a buscar la meva mare i els tres fills. Jo sóc el més gran, i tenia dues germanes, més joves que jo. I veient que jo perdia el temps, i veient que la guerra, ens agradés o no, anava evolucionant clarament cap a la victòria del bàndol sublevat, i aprofitant que a Sant Sebastià hi havia família del meu pare, un oncle ja molt gran, ens vam posar d'acord, i em va enviar allà perquè continués el Batxillerat. O sigui jo, per fi, vaig acabar el Batxillerat a l'Instituto Peñaflorida de Sant Sebastià, durant la guerra civil.

I en acabar la guerra?

Vaig tornar a Barcelona amb la família aquesta que tenia a Sant Sebastià, coincidint amb el retorn del meu pare i de la meva mare, i de les meves germanes, que primer havien estat a Marsella i després havien passat a Tolosa del Llenguadoc.

Un cop vaig tenir el Batxillerat acabat, les circumstàncies polítiques seguien sent dolentes, perquè és clar, la vida aquí, el temps que jo hi vaig ser i el temps que altra gent, companys meus i família meva hi continuà sent, s'ho van passar molt malament. Primer, pel terror. Terror que no es va acabar del tot, però sí que es va apaivagar amb els fets de maig de l'any 37, quan el PSUC es va enfrontar amb la FAI i el POUM, que eren els que tenien aquestes patrulles de control, i això es va acabar.

Però després, clar, era un règim, en definitiva, que el govern català hi podia fer molt poc, perquè de seguida l'ordre públic va caure altra vegada en mans del govern de Madrid, que es va instal·lar aquí, al final, i les circumstàncies eren dures. Dures per dos motius: per la fam que hi havia i pels bombardeigs. La gent desitjava que s'acabés tot aquell patiment. Jo no era aquí en els moments que van entrar les tropes de Franco, però pel que m'han dit tots els que hi eren i els relats històrics que he llegit, d'una manera més o menys imparcial, demostren que les tropes del general Franco van entrar aclamades a Barcelona. No va ser una conquesta militar, sinó que va ser una presa amb l'aquiescència de la gran majoria de la població, perquè els que no hi estaven d'acord ja havien marxat.

Però el drama continuà sota una altra varietat. No va ser fins aleshores, fins quan els nacionals van entrar a Catalunya i van demostrar quina era la seva cara autèntica, quan molta gent que més o menys donava suport a Franco va començar a dubtar-ne. Una de les coses que he llegit i m'han quedat més gravades és un llibre del Dionisio Ridruejo, que es diu *Escrito en España*, i està publicat a l'Argentina a l'època del franquisme on comences a veure, almenys jo, com era l'Espanya dita nacional, perquè ells pensaven que aquí havien passat moltes coses, però a l'altra no, i després va resultar que hi havien passat a l'altra, com a mínim d'iguals, sinó més. El que explica Ridruejo en aquest llibre és que abans de prendre Barcelona, des de la ràdio, a Lleida, feien propaganda en català preparant l'arribada dels franquistes aquí. I que ell va entrar a Barcelona amb un camió carregat de propaganda escrita en català. Quan va arribar aquí, el general Álvarez Arenas, que era el virrei militar, és a dir, el capità general, li va prohibir repartir aquest material. I a partir d'aquí ja ho saps, què t'haig d'explicar, era una història, on el idioma era *el del Imperio*, que no podies parlar català més que en família...

Mira, quan vaig començar a estudiar anatomia (que més endavant ja en parlarem) jo estava assegut a primera fila, a la classe d'en Viusà, amb un company que es deia Carrasco, Jordi Carrasco, que era fill del Carrasco Formiguera; i parlàvem ell i jo de les nostres coses, i com carai volies que parléssim?, parlàvem en català. Doncs, *el delegado del SEU (Sindicato Español Universitario)*, del qui me'n recordo del nom però no el diré, ens va venir a agafar i ens va portar a la delegació del SEU amb la pretensió de pelar-nos al zero com a càstig per parlar català entre nosaltres. No va arribar a aconseguir-ho, perquè darrere nostre va pujar l'Enric Genover, que era un altre company de curs, que aquest havia fet la guerra amb els nacionals i que anava amb uniforme d'alferes provisional, i en lloc de pelar-nos a nosaltres, van "anar a pinyes" ells dos, el delegat i l'Enric, que ens va venir a protegir. Ja veus com anaven les coses.

En aquest panorama tan negre, la fam va continuar, el malestar polític no cal dir que també, i arriba el moment en què jo haig de triar una carrera. La il·lusió dels meus pares, l'un i l'altre eren universitaris, i naturalment volien que jo anés a la universitat. A la meva mare li feia molta il·lusió que jo fos arquitecte; malauradament per ser arquitecte no servia: amb les matemàtiques més o

menys me'n sortia, però amb el dibuix, jo sé que tinc molt males mans i sóc incapaç de dibuixar res que s'assembli al model que tinc per davant. I jo a vegades preveia una vocació extraordinària en mi, com t'he dit, cap a l'antecedent familiar, això una mica per deducció, i pensava què faràs? Lletres no, més aviat ciències, però no ciències aplicades, que puguis treballar. I em vaig decidir per fer medicina

I vaig començar a estudiar medicina al setembre de l'any 1939 a la Universitat de Barcelona. Amb la fortuna que aquell curs, el curs 39-40, vam fer dos cursos en un any, per recuperar un dels tres cursos que s'havien perdut. Vam començar el mes de setembre i em sembla que a març ja fèiem exàmens de primer curs. Llavors vam passar a segon curs, del qual ens vam haver d'examinar al juliol.

El primer em va sortir molt bé: física, química i biologia, i a partir del segon ja vaig anar a parar a la Facultat de Medicina, on hi havia Manuel Taure, catedràtic d'anatomia, que a l'hora de la veritat ens va fer un examen escrit amb quinze preguntes, si no recordo malament. Jo vaig sortir d'allà bastant satisfet, pensant que me n' havia sortit bé. Haig de dir que érem cinc cents vint-i-cinc a l'examen, dels quals cinc cents vint-i-tres érem nois i hi havia dues noies. Doncs en Taure només en va aprovar divuit. Els altres no els va suspendre, a tots ens van tornar, a mi també, la papereta en blanc, no suspesos, però tampoc aprovats. Vaig haver de tornar a examinar-me d'anatomia al setembre i aleshores sí que vaig aprovar.

Vam arribar a tercer curs. A tercer curs jo, entre altres coses, estudiava fisiologia. La Facultat estava molt degradada, com tothom sap. Una part molt important del professorat i segurament la més vàlida, tret d'algunes excepcions, se n'havia anat Això especialment resultava claríssim en les bàsiques, fisiologia i farmacologia, ja que l'equip de l'Agustí Pi i Sunyer s'havia exiliat i l'explicació de la fisiologia aquí estava en mans d'una colla de gent que no eren ni uns aprenents, eren uns ignorants.

I, amb això, a mig curs va arribar un jove professor que acabava de guanyar la càtedra de Farmacologia de la nostra Facultat de Medicina. El primer catedràtic que guanyava una càtedra després de la guerra civil. Es deia Francisco García-Valdecasas Santamaría. Però li van encarregar també la Càtedra de Fisiologia, o sigui que jo vaig acabar la fisiologia amb en Valdecasas de catedràtic. Va

anar bé, ell em va tractar molt bé, va fer un examen parcial i molt pocs ens en vam sortir, de l'examen que va fer.

O sigui que vas començar encaminant bé la teva carrera...

Això semblava. Però aleshores resulta que l'any 1941, el set de juny, vaig tenir una mala notícia. Em van diagnosticar una tuberculosi pulmonar. Vaig estar retirat de la circulació durant pràcticament un any.

En aquells moments no hi havia un tractament específic, com saps molt bé. Em van portar primer al doctor Jacint Reventós, després a Gerard Manresa. Vaig estar absent de la facultat tot un any, però durant dos anys en Manresa em va mantenir un pneumotòrax, un "pneumo" es deia aleshores, que deixava el pulmó afectat en repòs i facilitava teòricament la reducció de la lesió tuberculosa. I a part d'això, em donaven injeccions intravenoses de vitamina C, i de calci. La solució de calci moltes vegades contenia pirògens que em donaven unes febrades! Em passava les tardes a 39 i després se n'anava. Fins anys després no es va descobrir que es podien purificar bé les solucions aquestes.

Encara no et van posar injeccions intravenoses d'hiposulfit sòdic?

Sí, també me'n van posar, d'això, es deia Tri-Om. Després d'aquesta temporada de tractament, en la qual vaig evolucionar favorablement, em vaig poder reintegrar a la Facultat, que estava molt desguarnida de bons professors. Un dels bons docents que recordo és en Rafael Ramos Fernández, que era catedràtic de Pediatria, un home que explicava molt bé i que et feia ressaltar el que era important del que no ho era. Per cert que tenia un adjunt que era un desastre.

Et refereixes a Torres Marty, suposo.

Sí, Luis Torres Marty. Havia estat a la División Azul, i a classe aprofitava totes ocasions que podia per fer comentaris sarcàstics sobre el *paraíso soviético*."

Quan vas acabar la carrera?

Jo vaig acabar la carrera al gener del 1945, després d'haver tingut professors molt diversos. Entre d'altres, no cal dir que el que recordo amb satisfacció és Agustí Pedro i Pons, que era un gran personatge.

I després?

Acabo la carrera i m'arriba el moment de decidir el que volia fer, a què em dedicaria, i sobre això hi havia diversos problemes suscitats pel fet de la meua malaltia. Passo períodes amb tractament i d'altres sense; la malaltia no l'he tinguda mai més, però problemes sí que me'n va originar. Els metges em van recomanar que no fes de metge general. El metge general havia d'anar amunt i avall, pujar i baixar escales, i portava una vida més aviat estressada. Per això em van recomanar que triés una especialitat on jo pogués visitar a casa meua o a l'hospital en comptes de fer domicilis. Com que jo al final de la carrera feia endocrinologia, vaig començar a aprendre una mica d'endocrinologia al dispensari del Servei del Pedro i Pons, dirigit per Boi Danés, que era un home ja gran en aquella època i que era l'introduïdor de l'endocrinologia a Catalunya. Després el va succeir en César Pérez Vitoria i en Montguió.

A mi, qui em va ensenyar més va ser en Pérez Vitoria, que abans de la guerra havia estat un temps a Madrid amb Gregorio Marañón, i llavors vaig aprendre una mica a visitar, a fer metabolismes basals, a diagnosticar, tot i que en el que sí que voldria insistir és en el fet que l'ensenyament de la Medicina durant tot el curs era horrorós; parlo en general, és clar, amb totes les excepcions que vulguis. En Pedro i Pons, en Piulachs i alguns més feien unes classes teòriques que estaven molt bé, però en canvi de pràctica jo no en vaig fer cap. Jo vaig acabar la carrera sense donar una injecció intravenosa i sense haver pres la pressió a un malalt, ja no et parlo de practicar una punció lumbar. Era una cosa realment esparveradora. Tot i que vaig fer una carrera força bé, assolint una preparació teòrica molt acceptable, de pràctica, zero de zero. I, per tant, la meua primera pràctica mèdica la vaig fer al dispensari aquell que dèiem d'en Pérez Vitoria.

Vaig acabar la carrera al gener del 45 i com que em volia casar i guanyar-me la vida, gràcies al meu pare vaig entrar d'inspector d'una entitat d'assegurances, la Mutua General de Seguros, es deia; allí érem un grup d'inspectors quan

encara el Seguro Obligatorio de Enfermedad, que en dèiem el SOE, no estava desenvolupat del tot i encara hi havia mútues autònomes que tenien el seu servei d'inspecció. I el servei d'inspecció de la Mutua General de Seguros el dirigia una persona que estic segur que recordaràs, que era en Gabriel Sánchez Maldonado.

Sí, que després va ser catedràtic d'Anatomia a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Jo, per fer aquesta feina, cobrava 750 pessetes al mes. Així em vaig poder casar el 46. Com que sabia bastant de francès i una mica d'anglès, em vaig dedicar durant molt de temps a traduir llibres científics i, com que ja havia decidit de fer endocrinologia, em vaig instal·lar a casa meva la consulta que, haig de confessar, no va tenir massa èxit.

On era el teu consultori?

Al carrer Muntaner, on visc ara.

O sigui que has viscut tota la vida a la mateixa casa.

No, he viscut en dues cases diferents o, més ben dit, en tres. Primer al carrer Muntaner, 449, tocant a la plaça d'Adrià. El 1950 em vaig traslladar al 393, una mica més avall, primer al principal, i cinc o sis anys després vaig passar del principal al quart. Però, diguem que un dels llocs més importants, entre cometes, és Muntaner, 393, principal segona.

I allí visitaves.

Sí. Feia metabolismes basals, visitava gent; però mira: jo sobretot el que atenia era gent grassa, obesos, i més concretament obesos. Llavors les obesos anaven a l'endocrinòleg com aquell qui va a la perruqueria o a fer-se la manicura, i això, a mi, com pots comprendre, no m'agradava, i jo francament tenia poca promoció però, en certa manera, vaig anar fent. Em guanyava la vida, quan em vaig casar, d'una manera molt modesta, però podíem sobreviure, i aleshores uns bons amics de la meva dona tenien una gran relació amb una persona que era l'Antoni Oriol Anguera. I ell va ser, en certa manera, el meu tutor, que em va orientar a l'hora de començar a fer alguna cosa. I quan

jo li vaig dir que m'agradaria fer la tesi, en aquella època era molt difícil tenint en compte la precarietat en què estava l'hospital era molt difícil fer una tesi clínica. I em va dir: mira, si vols fer una tesi la pots fer experimental i en el camp de l'endocrinologia, i l'única persona que hi ha a la Facultat que realment té un equip de recerca i que ho fa bé és en Valdecasas.

Ell era amic de Valdecasas, li va parlar i en Valdecasas em va admetre. Això era a finals del 47, i allà, compatibilitzant-ho amb la meva feina privada i pública d'endocrinòleg, vaig començar a anar-hi a fer la tesi. Vaig fer una tesi sobre esteroides que al final vaig canviar pels efectes de l'hormona tiroide sobre els animals i sobre el metabolisme, examinats des de diversos punts de vista, i mira, de mica en mica, vaig anar deixant l'assistència i em vaig passar a la docència i a la recerca. Vaig estar uns quants anys amb en Valdecasas, després, a la càtedra de Joan Gibert Queraltó, on vaig arribar a ser cap del dispensari d'endocrinologia.

Jo, que vaig fer la mèdica amb en Gibert Queraltó, recordo perfectament que tu ens vas explicar l'endocrinologia, d'una manera molt clara, en contrast amb la del teu mestre.

De l'última assignatura, a mi em va examinar en Gibert. Perquè jo vaig començar a fer les mèdiques amb Pedro i Pons, però la Mèdica III, com vaig avançar un curs (en aquella època, avançar de curs per raons d'edat o de malaltia era una cosa prou freqüent), em va tocar en Gibert. I em vaig quedar a la càtedra. Allí participar fent classes sobre matèries que en Gibert o els seus no volien fer, i també en exàmens i coses d'aquest tipus.

Sí, sí, i em vas examinar d'endocrinologia.

Ja, ja que teòricament en sabia!

I ho feies amb eficàcia. Ahir vaig estar sopant amb un company del meu curs, en Rudi Krenn, que devia haver coincidit amb tu a la càtedra de Farmacologia, i la seva dona, que és la Margarita Espinosa que es va fer anestesiòloga amb en Bruguera pare; estàvem rememorant coses de la vida estudiantil —què més podem fer ja a la nostra edat— i va dir: “El profesor que me enseñó mejor la endocrinología fue Laporte.”

Jo he parlat molt en públic, no solament a la facultat, sinó després en política i amb molts càrrecs. A mi la gent m'acostuma a dir: és que parles molt bé. I jo sempre els dic el mateix: No sóc jo qui parla molt bé, jo no en sé de parlar, jo no sé fer un gran sermó o un gran discurs improvisant-lo, sense preparar-lo abans. Jo, si alguna cosa sé, i això sí que m'ho reconec, és explicar. És a dir, quan m'he d'explicar em sé explicar amb la claredat suficient perquè la majoria de la gent m'entengui. Però de parlar bé, res de res.

Amb motiu de treballar en la teva tesi vas entrar a la càtedra de Farmacologia.

Primer vaig anar amb en Valdecasas només per fer la tesi. Però després vaig començar per ser ajudant en les classes pràctiques, em van fer opositar a una plaça de l'Institut de Investigaciones Médicas, subvencionat per la Diputació, i que venia a ser la continuïtat de l'Institut de Fisiologia de l'August Pi i Sunyer, amb el nom canviat. Encara recordo que vaig guanyar la plaça per oposició, i això em va representar 250 pessetes al mes. És clar que eren altres temps, però vaja, tot i amb això... Vaig anar fent carrera amb en Valdecasas i aleshores, quan vaig començar a guanyar-me millor la vida, va ser en el camp de la farmacologia com a assessor de laboratoris farmacèutics. I l'any 1950 vaig entrar com a director tècnic al Laboratori del Dr. Esteve. Jo ja havia abandonat la clínica i compartia la jornada entre la Facultat i el laboratori. I això em va permetre deixar de suportar les angúnies que havia patit fins llavors. Vaig anar fent la meua carrera, o sigui que jo de metge, de metge assistencial, he fet molt poc; sí que m'he dedicat a la docència i a la recerca, però fins que vaig entrar a Farmacologia no m'havia passat mai pel cap arribar a ser professor de res.

Digue'm una cosa. Quan vas a parar a Farmacologia, amb en Valdecasas, quins companys hi vas tenir allí?

Hi havia en Josep Antoni Salvà...

En Salvà que és una mica més gran que tu i que feia d'auxiliar.

Té quatre anys més que jo i havia estat amb en Valdecasas des que aquest va arribar de Madrid.

I també hi havia en Josep Maria Massons Esplugas...

Aquest sí que era important. Hi havia en Massons i també en Pere Puig Musset. En Massons bàsicament era cirurgià; però va descobrir i desenvolupar en el laboratori de Valdecasas un procediment per desanafilactitzar el plasma de boví. El va denominar *Isoplasma*. Es podia injectar a l'espècie humana com a substitut del plasma humà, sense que el pacient patís reaccions o shocks anafilàctics, que sovint eren mortals. I això va tenir un cert èxit, perquè aleshores el plasma humà no era tan fàcil d'obtenir com ara. Un altre home important que hi havia, que ja hi era quan jo vaig entrar, era, com ja t'he dit, en Pere Puig Musset, farmacèutic, que tenia una farmàcia que després va transformar en un laboratori que es deia Pevya, a Molins de Rei. També va introduir una sèrie de novetats importants.

Després de mi es va anar incorporant a la càtedra gent més jove: l'Eduard Cuenca, després en Màxim Bartolomé, en Xavier Forn, en Francesc Jané, i molts d'altres.

Tots han fet després la seva carrera d'una manera prou notable.

Això es deu a en Valdecasas. Que jo sàpiga no hi ha hagut cap professor de res, a la Universitat de Barcelona, no ja en la Facultat de Medicina, que hagi fet tanta escola com ha fet ell i hagi posat tants deixebles a càtedres de Farmacologia de tot Espanya.

Sí, això és indiscutible. Com ho és que era un professor dedicat a la càtedra. Feia ell mateix pràcticament totes les classes. Si el volies veure podies anar a qualsevol hora al seu despatx de la facultat i el trobaves i t'atenia. Això no passava amb tots els professors. Em creuràs que jo no vaig veure mai en Salvador Gil Vernet, catedràtic d'Anatomia II? Jo tenia un profund respecte i estimació per en Valdecasas . I em consta que ell també per mi. Però ja vas veure com vam acabar. Em va fer expulsar de la Universitat. I no per política, eh? Perquè ell no era polític; era autoritari. S'aferrava irreductiblement a les seves idees. I, naturalment, jo a les meves. I és clar, ell tenia el poder. Però bé, aquesta és una altra història. Anem als teus records.

Era l'any 64 o el 65 en què inesperadament es presentà l'oportunitat: quedà una càtedra de Farmacologia vacant. Des de l'any 46 no hi havia hagut oposicions, unes oposicions a les quals havia anat el Salvà, quan jo encara no estava amb en Valdecasas i d'una manera absolutament injusta, no li havien donat. Hi havia dues càtedres. És allò dels tribunals, tenia majoria en Velázquez. En Benigno Lorenzo Velázquez, que així es deia realment, (alguns malintencionats l'anomenaven *Maligno*) era catedràtic de Farmacologia a Madrid i des de feia anys anava col·locant els seus deixebles a les càtedres de tot Espanya. D'aquesta forma, quan hi havia una oposició, els tribunals estaven formats majoritàriament per gent d'en Velázquez. Però en fi, per una sèrie de circumstàncies va quedar vacant Cadis i Valdecasas ens va cridar, a Salvà, a Cuenca i a mi i ens va dir que ja que hi havia oposicions. En Salvà, com que ja havia perdut una mica la il·lusió i fins i tot l'esperança d'arribar a ser catedràtic, no estava massa animat. Però així i tot ho va voler tornar a provar. I en Valdecasas ens va advertir: "*Ya les digo que por lo que a mí respecta van por orden. Primero Salvà, después Laporte y después Cuenca.*" Per ordre d'antiguitat. O sigui que si aquesta vegada n'entrava un, seria en Salvà. "*Ustedes*", va afegir, dirigint-se a mi i a Cuenca, "*no es necesario que vayan para hacer méritos.*" Però hi vam anar.

I jo t'haig de dir que, és clar, les oposicions tenien molts defectes, i el primer defecte era el tribunal.

Li donaven a qui volien.

Sí, és clar. Sempre que tres dels cinc membres del tribunal es possessin d'acord, donaven la càtedra a qui volien. En un tribunal d'àngels no hi hauria hagut cap problema. Però els humans tenen els seus defectes i debilitats. Per això, jo una cosa que no entenc, i que dic moltes vegades, és que per exemple, un pare no pot formar part d'un tribunal que jutgi el seu fill. És lògic. Per exemple, en aquest cas jo no podia estar, i no hi vaig estar, al tribunal que va jutjar el meu fill Joan Ramon. Però, en canvi, està permès que el mestre participi en el tribunal que avalua el seu deixeble. I això és pitjor que entre pare i fill.

Sí, i tant! I moltes vegades com a president del tribunal!

I a part de l'estima i el coneixement, desenganya't, hi ha interessos econòmics en tot això. El llibre de text, per exemple, que representa ingressos importants.

Aquest model d'oposició ara ja no es dóna. Sembla una mica més racional.

Per sort. Bé, com et deia, van passar divuit anys, des del 47 al 65 sense que hi hagués oposicions. I el 65, tornem a agafar el fil; en Valdecasas ens diu això: guanyarà en Salvà. En Cuenca i jo, que també ens vam presentar i un altre que era de València, l'Esplugues, vam ser agraciats amb un vot de consolació i vam quedar tots contents i satisfets. Vam veure, almenys jo, que tot plegat era una mica empipador, però que me'n podia sortir. El que t'anava a dir és que confesso que, quan vaig aprendre de veritat farmacologia, va ser preparant les oposicions.

I tothom sabia, en aquell moment, que al cap de dos anys quedava lliure València. I per tant, el que treia Cadis al 65, al cap d'un any o d'un any i mig passaria a València automàticament. Per concurs. I, per tant, en Valdecasas em va dir: *"Usted no se preocupe. Salvà, catedrático. Usted, el siguiente, será catedrático de Cádiz."* Jo vaig seguir fent el que havia de fer, fins al juny.

Era rector, Valdecasas, encara?

Sí, era rector. I aleshores arriba un moment, que es convoquen les oposicions, i un bon dia en Puig Musset, que tenia amics a tot arreu, torna de Madrid i em diu, "Escolta, ho tens molt malament això de les oposicions, noi" I jo li dic: "Què vols dir?", i em diu "Mira, doncs que al tribunal hi ha quatre catedràtics de la Facultat de Medicina de Madrid, i un altre que no sé qui era, un de fora. O sigui que tens quatre vots en contra, quatre vots a favor del Sánchez García", que era un deixeble del Velázquez que ja s'havia presentat a l'oposició anterior. Truco a Valdecasas, que era al rectorat, i em diu *"No puede ser."* I li dic: *"Sí que puede ser. Me lo ha dicho Puig Musset, i a Puig se lo ha contado Gallego."* José Luis Gallego era catedràtic de Fisiologia de Madrid, un home de gran influència en el terreny acadèmic. *"Espera que voy a llamar al director general de Universidades."* Truca al director general, i aquest li confirma que el tribunal és aquest. I aleshores Valdecasas diu: *"Mire, vamos a hacer lo siguiente."*

¿Usted conoce a Balcells, ¿ verdad?” L'Alfons Balcells Gorina era membre distingit de l'Opus Dei i ponent del Consejo Nacional de Educación. En aquella època, reglamentàriament, els tribunals que sortien del Ministeri, abans d'anar al BOE, (*Boletín Oficial del Estado*) passaven pel Consejo Nacional de Educación, que donava el vist-i-plau, de manera pràcticament sistemàtica. I diu: *“He llamado a Balcells. Usted coja el coche y, con María Jesús, vaya a Salamanca a hablar con él.”*

L'Alfons Balcells ens va rebre molt bé. Ens va ensenyar la universitat, l'aula de Fray Luis de León, tot, i em va dir que considerava que allò era una injustícia i que precisament perquè sabia que jo no era de l'Opus faria tot el possible per modificar el tribunal; ningú no podria dir que tirava cap a casa seva...

I, en efecte, del Consejo Nacional de Educación en va sortir un altre tribunal en el qual jo ja tenia quatre vots assegurats, que és el que comptava.

Canvia el tribunal, anem cap a Madrid, i aleshores el cinquè membre del tribunal era precisament en Jalón, que era catedràtic de Saragossa. I Jalón no ve: envia un certificat mèdic dient que té un còlic nefrític. Com tots els tribunals d'oposicions han de constar de cinc persones, no es pot constituir si no hi són tots cinc presents en el moment de començar. Després, a l'hora del final, encara que només n'hi hagi tres, si tens tres vots ja val. En Valdecasas, aleshores, com a president del tribunal que era, demana que hi comparegui el suplent de Jalón que era Valle, catedràtic de Salamanca. En Valle anava cada dia a Salamanca, però vivia a Madrid. Al dia següent, el suplent tampoc no va comparèixer. Llavors en Valdecasas va anar a veure el director general d'Universitats. Valdecasas tenia en aquells moments molta influència al Ministeri de Lora Tamayo i el director general li va dir: *“No se preocupe.”* Segons sembla el director general va cridar Valle i li va dir *“Miri, demà el professor Valdecasas tornarà a convocar-lo per constituir aquest tribunal.”* I afegí: *“Li recomano que hi vagi, perquè si no hi va, li obriré un expedient, perquè vostè viu a Madrid, quan hauria de viure a Salamanca.”* Es va poder formar el tribunal, en Valle ja el coneixia.

Un dels catedràtics que formaven part del tribunal, deixeble de Velázquez, em va dir: *“Oye Laporte, yo lo siento mucho pero no te puedo votar, porque si te votara, Velázquez me mataría. De todas formas, aquí estoy y tú vas a salir.”* I

efectivament les oposicions van anar bé. Quatre vots a favor, i catedràtic de Cadis. Perquè vegis el que eren els tribunals d'aquella època.

Bé, això que “Velázquez me mataría” ho puc posar?

Oh, i tant. El que passa és que no me'n recordo, si va dir “*me mataría o me caparía.*”

Era capaç d'això i més. En Velázquez es va jubilar, abans de morir?

En Velázquez es va jubilar abans de morir. Es va jubilar abans de morir, i quan va sortir el concurs per a la càtedra de Madrid jo vaig ser nomenat membre del tribunal. I un dels candidats era Valdecasas. Va guanyar en Jalón, que era, com ja t'he dit, catedràtic a Saragossa. A la comissió érem cinc: tres a dos. Vam votar Valdecasas en Sánchez de la Cuesta, que era catedràtic de Sevilla, i jo

Jo, en aquells anys, als anys seixanta, coneixia tota aquella gent de per allà baix, perquè molts eren amics de l'Arturo Fernández-Cruz, el catedràtic de Patologia General, del qual, com recordaràs, jo era adjunt. En Sánchez de la Cuesta era catedràtic de Farmacologia de Sevilla. I va estar aquí un parell o tres de dies, potser per assumptes d'aquests. I volia comprar llibres vells, i jo me'n recordo que el vaig acompanyar en el seu cotxe, un cotxe americà gran, que conduïa ell mateix, amb perillosa inhabilitat i consternació meva, a can Porter. Encara es podia fer això d'anar a una llibreria, allà al carrer de la Canuda en un cotxe com aquell. Allò era un tresor de llibres antics i en tenien molts de medicina. En Valdecasas en tenia alguns de matèria mèdica, molt curiosos, a la seva biblioteca, que jo li havia regalat. Bé, continuem. Tu te'n vas a Cadis...

Me'n vaig a Cadis i a Cadis, la veritat, m'ho vaig passar molt bé. És a dir, jo me'n vaig anar a Cadis primer amb la meva dona, perquè tenia els fills estudiant aquí, així que vam portar el menú, que era bastant petit encara. Vaig prendre possessió al febrer del 68 i aquells mesos vam viure a l'hotel. Després vam trobar el pis.

Aquí es van quedar els dos grans, que estudiaven medicina tots dos, al pis que estàvem.

Que de tant en tant se'ls emportaven a la comissaria de la Via Laietana, no?

Ah, sí. Sobretot a en Joan Ramon, que s'havia destacat.

Bé, doncs vam passar dos cursos allà, t'asseguro molt ben tractats. Perquè és clar, en aquells moments, a províncies, com era Cadis, un *catedrático* era un senyor, era una personalitat, una autoritat. Jo me'n recordo, per exemple, que un dia, quan feia poc que jo havia anat allà i jo em pensava que ningú em coneixia, vaig a un banc, el Banco de Santander, a obrir un compte corrent. Em poso a la cua i en això que ve un bidell i em diu, "*El señor director me dice si quiere hacer el favor de pasar a su despacho.*" I ràpid, al despatx, primer el compte corrent i vaig ingressar-hi em sembla que vint-i-cinc mil pessetes, amb tota mena de reverències. Per què? Perquè jo era *el catedrático*, i no pas per altra cosa.

Vas estar molt temps, a Cadis?

A Cadis hi vaig ser dos cursos.

I tu vas estar vivint a Cadis. No com altres catedràtics, que hi anaven un cop a la setmana.

Home, a Cadis hi havia dos catedràtics. I aquests dos anaven i venien. Venien, feien classe un dia o dos, i tornaven cap a Madrid. Però això en aquella època era molt freqüent, eh? I era molt difícil de lluitar-hi. Perquè mira, tothom explicava la història, abans que jo hi anés, d'un catedràtic de Patologia General, que es deia Francisco Díaz González, que li dèiem "Pancho". Aquest era el metge de Camilo Alonso Vega. I vivia a Madrid i anava molt de tant en tant a Cadis. Quan hi anava realment era als estius. Perquè com a catedràtic havia aconseguit una casa de funcionari allà a Cadis. Però durant l'hivern, a visitar a "Don Camulo i companyia", m'entens?

Ho posem això?

Sí, sí. Total, un bon dia, el rector de Sevilla, cansat de les irregularitats que cometia aquell senyor, li va obrir un expedient i el va suspendre de sou i feina. El Pancho va recórrer al Tribunal Suprem. Aquest, al cap de dos anys, *por defecto de forma*, va anul·lar l'expedient del rector de Sevilla, i el professor

Díaz González va cobrar els dos anys seguits que no havia cobrat, i durant els quals no havia fet res. O sigui, que Déu n'hi do.

I arriba el moment, l'any 68, en què es crea l'Autònoma. En Salvà passa de seguida de València a l'Autònoma de Barcelona. A mi em demanen, tant el rector Vicente Villar Palasí com en Carles Soler Durall, gerent de l'Hospital de Sant Pau si vull participar amb ells. M'apunto a l'ICE (Instituto de Ciencias de la Educación) de l'Autònoma, tot i sent a Cadis.

Però a València també hi vas ser, oi?

A València vaig estar-hi molt poc, ara t'ho explico. A València hi vaig ser del primer de gener fins al primer d'agost de l'any 1970. Per què? Doncs a mi ja feia temps que m'havien promès que convocarien una càtedra, una segona càtedra, de farmacologia a l'Autònoma. En una universitat que s'està formant, això és realment difícil. Per això al final van crear una càtedra de Farmacologia Clínica. I, per tant, mentre jo era a Cadis va sortir, naturalment, quan en Salvà va deixar València. I va venir aquí i quedà vacant la de València. Jo, per concurs, vaig demanar València, perquè per si les mosques sempre m'estimava més estar a València que a Cadis. Per molts motius, no? Una cosa és Cadis i l'altra és València i la distància també és molt diferent. Per tant, jo el primer de gener del setanta vaig prendre possessió de la càtedra de València, m'hi vaig passar tot aquell curs, el que quedava del curs i entretant ja van convocar la càtedra de farmacologia clínica de l'Autònoma de Barcelona i vaig venir com a catedràtic, a part de com a col·laborador de l'ICE el primer d'agost de l'any setanta.

Allà problemes amb l'idioma no en devies tenir, perquè no hi havia ni català ni valencià, havies de parlar en castellà.

Escolta, és curiós. Mira, jo vaig ser mig curs allà i t'asseguro que durant el discurs que vaig fer a la Facultat de Medicina de la Universitat de València no vaig sentir ni un sol mot en valencià. Tothom, absolutament, parlava en castellà. I no solament això, sinó que allà hi havia molts estudiants de Llevant, de tot això i, per exemple, a Patologia General, hi havia classes impartides en castellà, però mai en valencià. Això no vol dir que no el parlessin. Perquè després em vaig assabentar, que els grans mestres, els "papes" de la medicina

de València a la tarda parlaven en valencià. I haig de dir que jo no vaig tenir cap mena de relació amb cap altra facultat. La Facultat de Medicina estava absolutament separada de la resta de la Universitat i... era una altra cosa.

Aleshores ja vas venir a Barcelona a la Facultat de Medicina de l'Autònoma.

Vaig venir aquí, quan la Facultat, evidentment, com tu saps, encara estava a Sant Pau. En Salvà va ser anomenat degà i jo vaig passar a ser el coordinador del Departament de Fisiologia i Farmacologia, de ciències biològiques, que en dèiem. I allà vaig seguir la vida acadèmica i vaig seguir treballant combinant docència amb recerca fins que començà la política, primer la universitària. Tu saps el que va passar aleshores; l'Autònoma va néixer amb un ànim de fer una revolució i la va fer, evidentment, a la seva manera. En Vicente Villar Palasí va tenir l'encert d'envoltar-se de gent molt vàlida, o almenys molt diferent de la que hi havia a la universitat clàssica, perquè ell va donar entrada a gent que havien estat expulsats d'altres llocs i a gent que estaven a la perifèria i que, per no tenir plaça, no podien estar aquí.

Però tu saps també que aquest estatus una mica especial que tenia l'Autònoma de Barcelona va anar degradant-se. I especialment es va degradar en el moment en què el germà del Vicente, va deixar de ser ministre i van posar Julio Rodríguez, un home una mica estrofolari que va voler canviar el calendari acadèmic: els cursos començarien el gener i acabarien al desembre. *El calendario juliano*, en deia la gent en to de mofa. Aleshores van començar les protestes.

Una de les causes de degradació de l'Autònoma, almenys de la Facultat de Medicina, és que no vam poder limitar l'accés de l'alumnat... És a dir, allò es basava en un ensenyament potser una mica elitista, de pocs alumnes, amb un examen d'ingrés. I, al començament, els dos primers anys, es va poder fer, però després ja no. I vam arribar a tenir peticions d'entrada a la facultat de mil i tot, i aleshores, és clar, va ser una cosa impossible, una degradació total.

Aleshores van començar aquestes protestes, no solament de l'estudiantat, sinó també del professorat, en contra de les directrius de Madrid i recordo que un

dia, encara em reunia a casa amb una colla de catedràtics, perquè no volíem embolicar els que no eren catedràtics, per signar una carta de protesta dirigida al ministeri amb motiu que havien tancat la Universitat de Salamanca, si no m'equivoco. A l'hora de signar la carta dirigida al Ministeri, carta que em cal dir, al mateix temps, la van publicar a *La Vanguardia*... Que consti que aquesta carta no va ser una iniciativa nostra, sinó que va ser una iniciativa de gent de la Universitat de Barcelona.

Aquesta carta, que ens va arribar a través de Rafael Jiménez de Parga, catedràtic de la Facultat de Dret de l'Autònoma, germà del Manuel, que estava de catedràtic de Dret Polític a la Universitat de Barcelona, la vam signar i enviar al ministeri. Els que firmàren érem: Rafael Jiménez de Parga, l'Enric Casassas, l'Antoni Serra Ramoneda, el Joaquim Molas, el Jordi Nadal i jo. Ens van obrir un expedient, un expedient que no va prosperar perquè en un moment determinat hi va haver el canvi de Julio Rodríguez per Cruz Martínez Esteruelas. Van enviar un jutge aquí, però al final tot va quedar en no res. I aleshores amb en Villar Palasí desposseït del rectorat, i substituït per un rector triat a dit, que era una bona persona, en Vicente Gandia, vam començar nosaltres per un cantó, i per l'altre un grup de no numeraris que van fer el Manifest de Bellaterra, un seguit d'actuacions no diria que sedicioses, però sí antifranquistes, i contra la situació dintre de la Universitat.

Aquesta protesta creixent venia d'enrera.

Jo vaig venir de València a l'Autònoma l'any 70.

Igual que jo. Al gener del 70.

L'any 71, te'n recordaràs que ens van convidar a l'Assemblea de Catalunya, que jo hi vaig anar. I aleshores, a partir d'aquí, és quan comença tot aquest joc i això culminà l'any 75 amb una manifestació, convocada el 15 de març d'aquell any.

Sí, ja me'n recordo. Aquell mes de març vaig deixar l'Hospital de Sant Pau i vaig causar baixa de la Facultat de Medicina de l'Autònoma quan acabà el curs el 30 de setembre. El que no recordo era si encara vivia en Villar Palasí.

No. Va morir quan ja quan l'havien tret de rector. El creador de la Universitat Autònoma, es va estalviar de contemplar aquells moments turbulents i derrotat políticament, va morir fulminat per un càncer de cap de pàncrees. Com en una tragèdia grega.

Bé, i què va passar després?

Tots aquests grups, diríem d'oposició, es van posar en contacte amb el rector Gandía, que ja t'he dit que era una bona persona i vam aconseguir que ens permetés fer un claustre per redactar uns nous estatuts de l'Autònoma i també per parlar de la successió del propi rector. I després el grup que t'he dit abans, combinat amb el grup de no numeraris, que havien fet el Manifest de Bellaterra, vam aconseguir que el rector permetés fer un claustre el 15 de març del 75, cosa insòlita, perquè de claustres d'aquest tipus no se n'havia fet mai cap.

Bé, fem el claustre. Teníem els papers molt ben distribuïts. Comença el claustre, naturalment sota la presidència d'en Gandia i la primera persona de nosaltres que s'aixeca a parlar va ser Josep Maria Vegara, que ha estat regidor i catedràtic d'econòmiques a la Universitat de València. I en Vegara, que és tan català com tu i com jo, s'aixeca i comença a parlar en català. I amb això salta el rector i li diu: *"Profesor Vegara, lo siento mucho pero en este claustro hay que utilizar el idioma oficial, que como usted sabe es el castellano. Si sigue en catalán tendré que retirarle la palabra."* Aleshores vam decidir la suspensió del claustre per saber què fèiem. El vam suspendre durant deu minuts, ens vam reunir tots els que portàvem això i vam veure que hi havia dues alternatives: o plegar i anar-se'n, o seguir en castellà. I vam pensar que més valia seguir en castellà que no poder dir res. El claustre va anar bé, el rector es va portar molt bé. I al final, va li donar les gràcies a en Jordi Nadal en nom nostre, per tal com havia anat el claustre i després, privadament, ens va dir, que el dia anterior a la tarda li havia telefonat el subsecretari del Ministeri per dir-li que no veia amb bons ulls que féssim un claustre, però que de tota manera, el que havia de tenir molt clar és que si fèiem un claustre, havia de ser en castellà, mai en català.

Total, el claustre va anar bé. Ens pensàvem que les coses podrien anar més o menys per on nosaltres volíem. Amb això vam aconseguir el trasllat d'en

Gandia a València i en lloc de convocar una plaça per vicerector, que en aquella època el claustre l'elegia una terna i el Ministeri el triava, vam nomenar una altra vegada rector: En Josep Cabré Piera, una gran persona, catedràtic de Dermatologia.

Aleshores devia morir en Franco.

Sí, va morir sent rector en Cabré. Però al cap de poc temps, en Cabré es traslladà a la càtedra de Dermatologia de Madrid; on va morir, prematurament jove, d'una hemorràgia massiva produïda per unes varices esofàgiques. I aleshores, a finals de març del 76, després de diverses instàncies, ens van permetre de fer eleccions definitives, de proclamar una terna en el claustre, per nomenament del rector. Es va fer el claustre i vam sortir tres amb més vots, el Jordi Nadal, l'Enric Casassas i jo. Dels tres jo vaig obtenir més vots i vaig ser elegit rector. Aleshores era ministre Carlos Robles Piquer (cunyat d'en Fraga Iribarne). Un dia em va cridar i, naturalment, jo el vaig anar a veure. Era una persona molt diplomàtica i molt ben educada. Vam estar mig hora o tres quarts parlant en català al seu despatx; no vam parlar de res més que de la possibilitat i del com i del perquè d'ensenyar en català a la universitat, no li interessava res més, però de seguida vaig veure que tot allò era comèdia, perquè quan havia sortit, en acompanyar-me a la porta i em va dir com a comiat: *"He tenido mucho gusto, señor rector."* Així, en castellà. I aquí s'acaba la història. Jo vaig ser rector del 76 al 80 i al 80 ja comença una altra història, i és que vaig deixar la universitat per entrar en política: El president Pujol em va nomenar conseller de Sanitat. Em pensava que seria per poc temps, perquè jo tenia moltes ganes de tornar a la universitat, però cada vegada em vaig trobar més involucrat, sense marxa enrera, en la feina política. Vaig tirar per la finestra la meva carrera docent i de recerca. Però també haig de dir, i acabo, que no me'n penedeixo.